

Startnotitie Nieuw Groenbeleid Gemeente Bergen

Concept 25 april 2016

Inhoud

H1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel	3
1.3 Context	3
H2 De opgaven.....	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Opgaven.....	5
2.3 Nieuw kader	6
H3 De aanpak	7
H4 De organisatie.....	8
4.1 Van uitgangspunten naar uitwerking	8
4.2 Wie is betrokken?	9
4.3 Planning	9
4.4 Kosten	9
4.5 Risico's.....	9

H1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het coalitieakkoord is opgenomen:

“Een nieuw groenbeleidsplan moet de basis vormen voor de groenstructuur en een kader bieden voor het groenbeheer. Actuele thema's hierbij zijn beeldkwaliteit, ecologisch bermbeheer, onkruidbestrijding en het betrekken van inwoners.”

1.2 Doel

Wat willen we bereiken met het groenbeleid?

In het groenbeleid worden groene ambities vastgelegd. Hoe draagt het groen bij aan plezierig wonen, werken en recreëren? Er wordt sturing gegeven om groene doelen te bereiken.

1.3 Context

Het groenbeleidsplan gaat over het openbaar groen in de bebouwde kom. Voor het buitengebied heeft de gemeente de Structuurvisie Landelijk Gebied en het Landschapsontwikkelingsplan. Bestaande plannen over groenstructuren en groenbeheer zijn verouderd.

BUCH samenwerking

Vanaf 1 januari 2017 wordt het openbaar groen in de vier BUCH-gemeenten beheerd door één organisatie. Verder zijn van belang de nieuwe inzichten over participatie van bewoners, zoals die recent zijn neergelegd in het 'Bestuurlijk ontwerp document werkorganisatie BUCH'.

Omgevingswet

De Omgevingswet, die naar verwachting in 2018 in werking treedt, integreert zo'n 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. In plaats van bestemmingsplannen gaat de gemeente omgevingsplannen opstellen. Ruimtelijke aspecten van het groenbeleid krijgen hier een plek in. Op dit moment is nog niet duidelijk op welke wijze dit wordt vormgegeven.

Bestaande visies en plannen

- Groenstructuurplan Bergen 1994;
- Groenstructuurplan Schoorl 1998;
- Groenstructuurplan Egmond 1999;
- Groenbeheerplan Bergen uit 2005;
- In februari 2016 is het Bomenbeleidsplan Bergen vastgesteld en zijn regels met betrekking tot de kap van bomen opgenomen in de APV.

Voor het snippergroenbeleid wordt binnenkort een visie ter vaststelling voorgelegd.

Participatie

Bewoners krijgen een directe rol bij het opstellen van beleid. Het 'Bestuurlijk ontwerpdocument werkorganisatie BUCH' zegt hier over:

"Daar waar vroeger soms sprake was van een 'papieren werkelijkheid', is nu bekend wat er in de dorpen echt gebeurt. Beleidsstukken zijn gereduceerd tot documenten (of audio-visuele middelen) waar de afspraken in en met de samenleving zijn vastgelegd. Vaak schrijven of werken inwoners hier aan mee."

Het opstellen van nieuw groenbeleid leent zich voor een intensieve vorm van participatie.

H2 De opgaven

2.1 Inleiding

Voor welke opgaven staat de gemeente de komende jaren als het om openbaar groen gaat? Waarmee moeten we rekening houden bij het groenbeheer? Waar liggen mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit van het openbaar groen? Hoe zien de inwoners van de dorpen graag hun openbaar groen ingericht? De opgaven waar we als gemeente voor staan worden tijdens het proces van het opstellen van het nieuwe groenbeleid uitgediept en uitgewerkt.

2.2 Opgaven

Groenstructuur

Het groen in een dorpskern draagt bij aan karakter en identiteit van die kern. De huidige groenstructuurplannen dateren uit de vorige eeuw en zijn toe aan een actualisatie. In de hoofdgroenstructuur staat behoud en versterken van het groen voorop, daar is verder weinig mogelijk.

Voor de wijkgroenstructuur geldt een milder beschermingsregime. Welke groenstructuren zijn zo beeldbepalend dat ze beslist in stand moeten blijven? Houden we het Bergens profiel in stand (bermenbeleid)? Waar liggen kansen voor versterking van groene structuren? Verder is de beeldkwaliteit van belang.

Onderhoudskwaliteit

Welk onderhoudsniveau willen we in onze wijken? Zijn er plekken waar het best wat minder strak mag, of waar de openbare ruimte er juist extra glad bij moet liggen?

Biodiversiteit

In Nederland is de biodiversiteit, afgemeten aan kwaliteit en kwantiteit van natuur, afgenomen tot ca. vijftien procent van de oorspronkelijke situatie. Het verlies aan biodiversiteit is daarmee aanzienlijk groter dan elders in Europa en de wereld. Het laatste decennium is, mede door natuurontwikkeling, in Nederland de afname in biodiversiteit afgeremd.

Hoe kan het openbaar groen bijdragen aan verhoging van de biodiversiteit? Draagt begrazing bij aan meer soortenrijke bermen?

Blij met de bij

In Bergen vinden we het verbeteren van de leefomstandigheden voor bijen belangrijk. In een motie heeft de raad aangegeven dat er meer voor bijen moet worden gedaan, omdat bijen het moeilijk hebben. We doen al veel. Hier en daar worden bloemenmengsel ingezaaid. Waar dat

kan wordt extensief gemaaid zodat er bloemrijke bermen ontstaan. Schoolklassen krijgen de mogelijkheid om een bijenles te volgen bij het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN). Zijn er meer mogelijkheden om het prettiger te maken voor de bij?

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie gaat de effecten van klimaatverandering tegen. Daarbij gaat het om de opvang van toenemende wateroverlast, het bufferen van water tegen toenemende wateroverlast, het temperen van hittegolven in stedelijk gebied en ten slotte om het bieden van nieuwe kansen voor flora en fauna in een veranderde habitat. Hoe kan inrichting en beheer van het groen hier een bijdrage aan leveren?

Onkruidbestrijding

Het tijdperk waarbij onkruid chemisch wordt bestreden komt ten einde. Naast alternatieve onkruidbestrijdingsmethoden kan een aanpassing in inrichting en beheer van de openbare ruimte bijdragen aan vermindering van de onkruiddruk. Waar liggen kansen en oplossingen in onze gemeente?

Bewonersparticipatie

Hoe kunnen bewoners beter bij hun groene woonomgeving worden betrokken? Staan we open voor initiatieven waarbij bewoners zelf een deel van het groen onderhouden en hoe kan dat dan georganiseerd worden? Of zeggen ervaringen uit het verleden ons dat we hier terughoudend mee moeten omgaan?

2.3 Nieuw kader

Het resultaat van de invulling van de opgaven gaat het kader vormen voor de vervolgstap, de uitwerking in de woonkernen.

H3 De aanpak

Groeidocument

Het nieuwe groenbeleidsplan wordt een groeidocument. In een overkoepelend deel worden de gemeentebrede opgaven die er liggen uitgewerkt tot principes die van toepassing zijn op de hele gemeente. Vervolgens zijn de bewoners aan de beurt om over het groen in hun woonkern na te denken.

a. Overkoepelend deel

Geen uitgebreide inventarisaties, analyses of gedetailleerde uitwerkingen. In het groenbeleidsplan wordt beknopt ingegaan op de opgaven die er liggen. Samen met in- en externe deskundigen worden kaders benoemd voor de uitwerking in de kernen. Voor deze uitwerking worden de bewoners opgezocht. Het overkoepelend deel van het groenbeleidsplan geeft daarom niet alleen een visie, maar het moet vooral inspiratie bieden voor de vervolgitwerking in de dorpen.

b. Inwoners over het groen in hun kern

Binnen het kader dat in het eerste deel wordt opgesteld, vindt een uitwerking plaats in de kernen. Welke wensen hebben de bewoners voor het groen in hun dorp. Wat zijn sterke en zwakke punten van de huidige inrichting en beheer? Hoe worden de uitgangspunten uit het eerste deel vertaald in de kernen. Hoe ziet het groen er over vijf tot tien jaar uit? Waar zien bewoners ruimte voor meer natuur in de wijk. Of zien ze graag strakke gazons? Waar liggen kansen voor kwaliteitsverbetering? Samen met bewoners wordt naar het groen in de kernen gekeken. Er worden streefbeelden benoemd met een visie voor de korte en lange termijn. Dat leidt ten slotte tot het opstellen van een uitvoeringsprogramma met concrete maatregelen.

Eindresultaat

Het eindresultaat is een heldere en beknopte visie op de opgaven die er liggen voor het openbaar groen, met vervolgens een gedifferentieerde uitwerking per dorp en een concreet uitvoeringsprogramma. Het eindresultaat wordt in een aansprekende vorm gepresenteerd.

Er wordt recht gedaan aan de verschillen in karakter en de diversiteit van het groen in de dorpen. Omdat de bewoners optimaal de gelegenheid krijgen om vorm te geven aan de lokale groenambities, krijgt het groenbeleid breed draagvlak.

4.1 Van uitgangspunten naar uitwerking

Opstellen kader

Vorbereiding participatiedeel

Vaststelling kader

b. De uitwerking per kern

Buiten beginnen

Samen nadenken

Kiezen en vastleggen

**Het is
jouw wijk
dus jij
mag het
zeggen**

Verwachtingen managen

Wanneer je mensen uitnodigt om mee te denken over inrichting en beheer van hun omgeving, wek je de verwachting dat met de uitkomsten ook iets wordt gedaan. Vooral bij ingrijpende maatregelen, of bij ingrepen die veel geld kosten, moet duidelijk zijn dat dit niet direct gerealiseerd kan worden. Soms kan er zelfs voor worden gekozen om een maatregel niet uit te voeren omdat de kosten van aanleg of onderhoud te hoog liggen. Mensen worden uitgedaagd om mee te denken over hoe ze zelf een bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van hun ideeën.

4.2 Wie is betrokken?

Intern

Er wordt een werkgroep samengesteld die het opstellen van het groenbeleidsplan begeleidt. Deze werkgroep wordt gevormd uit collega's van het team Ruimtelijke Ontwikkeling, het team Beheer en het team Onderhoud. Waar nodig worden overige disciplines gevraagd een bijdrage te leveren.

Extern

Bij het opstellen van het overkoepelend kader wordt een klankbordgroep geformeerd bestaande uit leden die worden uitgenodigd op basis van hun expertise. In de tweede fase, de uitwerking per kern vindt brede participatie plaats.

Afstemming BUCH

Bij het opstellen van het overkoepelend kader worden collega's uit de overige BUCH-gemeenten betrokken, waardoor de continuïteit van het proces wordt gewaarborgd bij de start van de BUCH-organisatie en geput wordt uit de kennis en ervaring bij buurgemeenten.

4.3 Planning

Het overkoepelend deel wordt opgesteld in de tweede helft van 2016. In het vierde kwartaal wordt dit deel ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Vervolgens start de uitwerking in de kernen. Per kern is dit een proces van enkele maanden. Wanneer deze trajecten gelijk oplopen kan dit proces in het derde kwartaal van 2017 worden afgerond. Bij een meer gefaseerde uitwerking kent dit deel een langere doorlooptijd.

4.4 Kosten

Voor het opstellen van het eerste deel is € 15.000,- opgenomen in de begroting voor 2016.

Voor 2017 is nog geen budget opgenomen in de begroting. Het benodigde budget is afhankelijk van de vorm waarin de uitwerking per kern plaatsvindt en de mogelijke ondersteuning daarbij door externen. Wanneer dit participatiedeel nader is voorbereid wordt hiervoor een raming gemaakt. Bij het vaststellen van het overkoepelend deel, wordt tevens de opzet en raming voor het participatiedeel ter vaststelling voorgelegd.

4.5 Risico's

Overgang naar nieuwe organisatie

Het tweede deel van het proces om te komen tot een nieuw groenbeleidsplan, de uitwerking in de kernen, valt samen met de start van de nieuwe BUCH-organisatie. Dit kan betekenen dat er niet direct prioriteit gegeven kan worden aan de uitwerking in alle kernen gelijktijdig, waardoor het uitwerkingsdeel meer gefaseerd vorm krijgt.

De juiste mensen aan tafel

We gaan graag in gesprek met niet alleen de betrokken inwoners die ons altijd al weten te vinden, maar juist ook met bewoners die zich minder snel laten horen en ook ideeën hebben over hun groene omgeving. Het is soms best lastig om deze mensen te bereiken en te motiveren.